

Odgovor na molbu Istinomjera za dostavljanje informacija o realizaciji mjera

Shodno Vašoj molbi za dostavljanje informacija u okviru pripreme finalne analize realizacije mjera iz Programa skupštinske većine u Kantonu Sarajevo 2023–2026, u nastavku dostavljamo dopunjene informacije o aktivnostima i rezultatima iz nadležnosti Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u proteklom periodu.

Informacije su strukturirane prema mjerama navedenim u dostavljenoj excel tabeli.

TEMA 1: JAČANJE KAPACITETA I RESURSA INSTITUTA ZA RAZVOJ PREDUNIVERZITETSKOG OBRAZOVANJA

2023. godina

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 37/22, od 22. 3. 2022. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o sistematizaciji) i Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 417/22, od 28. 6. 2022. godine., Institut je imao sistematizovano 48 radnih mjesta (direktor Instituta i 47 radnika).

U Budžetu Kantona Sarajevo za 2023.godinu, za JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo izdvojeno je 2.627.300 KM, a na poziciji Plaće i naknade troškova zaposlenih izdvojeno 1.416.300 KM.

Popunjeno ____32____radna mjesta.

2024. godina

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 37/22, od 22. 3. 2022. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o sistematizaciji) i Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 417/22, od 28. 6. 2022. godine. Institut je imao sistematizovano 48 radnih mjesta (direktor Instituta i 47 radnika).

U Budžetu Kantona Sarajevo za 2024. godinu, za JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo izdvojeno je 4.702.519 KM, a na poziciji Plaće i naknade troškova zaposlenih izdvojeno 1.880.971 KM.

Popunjeno ____38____radnih mjesta.

2025. godina

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 37/22, od 22. 3. 2022. godine (u

daljem tekstu: Pravilnik o sistematizaciji) i Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 417/22, od 28. 6. 2022. godine. Institut je imao sistematizovano 48 radnih mjesta (direktor Instituta i 47 radnika).

U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, za JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo izdvojeno je 6.958.605 KM, a na poziciji Plaće i naknade troškova zaposlenih izdvojeno 2.677.457 KM.

Popunjeno ____38____ radnih mjesta.

2026. godina:

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 37/22, od 22. 3. 2022. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o sistematizaciji) i Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 417/22, od 28. 6. 2022. godine, Institut je imao sistematiziranih 48 radnih mjesta (direktor Instituta i 47 radnika).

U Budžetu Kantona Sarajevo za 2026. godinu, za JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo izdvojeno je 12.706.289 KM, a na poziciji Plaće i naknade troškova zaposlenih izdvojeno 2.839.456 KM.

Popunjeno ____37____ radnih mjesta.

Plan za 2027. godinu:

Upravni odbor je donio novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo Broj: 01-1-02-4306/26

Sarajevo, 28.04.2026. god. na osnovu koga Institut ima sistematiziranih 60 radnih mjesta (direktor Instituta i 59 radnika):

U vrijeme utvrđivanja Godišnjeg plana i programa rada Instituta za 2027. godinu popunjeno je 37 radnih mjesta (36 radnih mjesta sa zaključenim ugovorima o radu na neodređeno vrijeme i direktor Instituta).

Stručno jačanje kapaciteta Instituta:

Pored jačanja kadrovskih i finansijskih kapaciteta, kontinuirano se ulaže i u stručno usavršavanje radnika Instituta. U periodu 2023–2026. godine Institut je za svoje radnike organizirao ukupno 20 stručnih usavršavanja iz oblasti organizacijskog razvoja, komunikacije, upravljanja, vanjskog vrednovanja, digitalnih kompetencija, zaštite na radu i drugih oblasti značajnih za kvalitetan rad Instituta.

U 2023. godini realizirana su stručna usavršavanja:

- Izgradnja organizacijske kulture;
- Međuljudski odnosi i emocionalna zrelost;

- Komunikacija i upravljanje konfliktom u radnoj sredini;
- Kancelarijsko poslovanje;
- Materijalne i nematerijalne strategije motivisanja zaposlenika.

U 2024. godini realizirana su stručna usavršavanja:

- Obuka vezana za razvoj vanjskih vrednovanja, obavljanje analiza i izvještavanje;
- Zdravlje i dobrobit zaposlenika;
- Razvoj vještina upravljanja;
- Umjetna inteligencija i poslovanje;
- Obuka zaštite na radu;
- Obuka zaštite od požara.

U 2025. godini realizirana su stručna usavršavanja:

- Dijete, nosilac prava na pristupačnost i razumnu prilagodbu;
- Emocionalna inteligencija i međuljudski odnosi;
- Digitalni alati za unapređenje produktivnosti i saradnje;
- Mentalno zdravlje – briga o sebi;
- Aktivno slušanje u profesionalnom okruženju.

U 2026. godini realizirana su stručna usavršavanja:

- Obuka zaštite na radu;
- Obuka zaštite od požara;
- Tehnike asertivne komunikacije;
- U mojoj koži.

Učešće Instituta u međunarodnim projektima i programima:

Paralelno s razvojem vlastitih stručnih kapaciteta, Institut je proširio učešće u međunarodnim projektima i programima, posebno u oblastima stručnog obrazovanja, digitalizacije, predškolskog odgoja i obrazovanja, održivog razvoja, prava djeteta i razvoja kompetencija učenika.

2023. godina

- Digitalni kurs učenja jezika – Akelius (2023–2026), UNICEF BiH (2025)
- Unapređenje kvaliteta stručnog obrazovanja kroz jačanje uloge koordinatora praktične nastave (2025–2026), OeAD;
- Održivi ekonomski razvoj i promovisanje zapošljavanja (2025), GIZ;
- Strateški razvoj i osiguranje kvaliteta u srednjem obrazovanju i obuci – Technical Assistance for VET Education in BiH (2025–2026), Evropska unija;
- Jačanje dualno organizovanog srednjeg stručnog obrazovanja s fokusom na digitalizaciju (2025–2026), GIZ i Privredna komora;
- Podrška EU podizanju kvaliteta stručnog obrazovanja – EU za obrazovanje i zapošljavanje (2025–2027), ILO;
- VeTechConn (2025–2026), Erasmus+;

- Jačanje srednjeg stručnog obrazovanja i obuke – Digital Quizzes (2025), German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ), uz sufinansiranje Evropske unije (EU) i Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC);
- Podrška Evropske unije za kvalitetno predškolsko obrazovanje u Bosni i Hercegovini (2025–2026), Evropska unija;
- GREENBRIDGE – razvoj zelene agende u BiH (2025–2026), Erasmus+;
- Prava djeteta – naša zajednička odgovornost (2025–2026), UNICEF BiH;
- GreenComp – kompetencije za održivi razvoj kroz kroskurikularno planiranje (2025–2026), UNICEF BiH;
- OTC program (2025),
- British Council (2026);
- Jačanje sistema stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini (2026–2028), GOPA;
- Zdrave zajednice u BiH (2026–2027), Vlada Švicarske, implementira Institut za populaciju i razvoj – IPD;
- Priprema za stručno obrazovanje kroz karijerno vođenje i savjetovanje (2026–2027), OeAD;
- EU podrška unapređenju kvaliteta stručnog obrazovanja (2026–2027), EU za obrazovanje i zapošljavanje;
- EDU5WB (2026), Erasmus+, Ministarstvo vanjskotrgovinske komore;
- Program prenosa znanja (2026), Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice.

Navedeni pokazatelji potvrđuju da se jačanje kapaciteta Instituta provodi istovremeno kroz povećanje finansijskih i kadrovskih resursa, kontinuirano stručno usavršavanje zaposlenih te sve intenzivnije uključivanje Instituta u međunarodne projekte i programe, čime se dodatno razvijaju stručni i institucionalni kapaciteti za podršku reformskim procesima u preduniverzitetskom obrazovanju Kantona Sarajevo.

TEMA 2: OPREMANJE ŠKOLA KOMPJUTERIMA I DIDAKTIČKOM OPREMOM

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na unapređenju informatizacije osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo. Završena je druga faza izgradnje računarskih mreža u 45 osnovnih i srednjih škola, čime je nastavljen proces modernizacije digitalne infrastrukture odgojno-obrazovnih ustanova.

Aktivnosti predstavljaju nastavak sistemske digitalne transformacije škola započete nakon analize stanja provedene 2021. godine, kojom je utvrđeno da je prosječna starost računara u školama iznosila 17 godina, pri čemu je najveći broj računara nabavljen još 2004. godine. Kao odgovor na utvrđeno stanje, Ministarstvo je u periodu 2022–2025. godine nabavilo ukupno 2.050 novih desktop računara za kabinete informatike, unaprijedilo 1.700 postojećih računara zamjenom HDD diskova SSD diskovima te realizovalo višefazni projekat modernizacije računarskih mreža u školama.

U okviru ovih aktivnosti, tokom 2022. godine unaprijeđeno je 1.700 desktop i laptop računara zamjenom HDD diskova SSD diskovima, u ukupnoj vrijednosti od 195.390,00 KM s PDV-om.

Iste godine nabavljeno je 900 novih desktop računara za kabinete informatike, u vrijednosti od 1.059.294,60 KM s PDV-om, dok je tokom 2023. godine nabavljeno dodatnih 1.150 računara, u vrijednosti od 1.497.307,50 KM s PDV-om.

Paralelno s opremanjem, Ministarstvo je ulagalo u izgradnju računarskih mreža kao osnovne infrastrukture za funkcionalnu primjenu digitalnih tehnologija u nastavi. U periodu od oktobra 2022. do oktobra 2023. godine izgrađene su nove računarske mreže u objektima 27 osnovnih i srednjih škola, u ukupnoj vrijednosti od 424.763,70 KM s PDV-om. Druga faza projekta obuhvatila je 45 osnovnih i srednjih škola, a vrijednost radova iznosila je 998.997,48 KM s PDV-om.

Samo kroz navedene projekte unapređenja i nabavke računarske opreme te izgradnje računarskih mreža uloženo je ukupno 4.175.753,28 KM. Time se ulaganja u digitalizaciju škola ne svode na pojedinačne nabavke opreme, već obuhvataju istovremeno unapređenje postojećih računara, nabavku nove opreme i razvoj mrežne infrastrukture potrebne za savremenu nastavu.

TEMA 3: RAZVOJ KAPACITETA ZA OBAVEZNO PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na proširenju kapaciteta javnog predškolskog odgoja i obrazovanja, kao i na sufinansiranju boravka djece u privatnim predškolskim ustanovama. Program sufinansiranja nastavlja se i u školskoj 2026/2027. godini, čime je osiguran kontinuitet jedne od ključnih mjera usmjerenih na povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem te pružanje podrške roditeljima.

Program sufinansiranja boravka djece u privatnim predškolskim ustanovama kontinuirano je finansijski jačan. Za ovu namjenu izdvojena su, odnosno Budžetom odobrena sljedeća sredstva:

- 2023. godina – 12.506.386 KM;
- 2024. godina – 14.788.980 KM;
- 2025. godina – 17.228.597 KM;
- 2026. godina – 17.871.655 KM odobrenih sredstava u Budžetu.

Izdvajanja za Program tako su povećana sa 12,5 miliona KM u 2023. godini na gotovo 17,9 miliona KM u 2026. godini. Riječ je o povećanju od približno 43%, koje pokazuje kontinuitet i rast podrške porodicama i predškolskom sistemu.

U školskoj 2026/2027. godini osnovni iznos sufinansiranja za dijete koje koristi usluge cjelodnevnog boravka u privatnoj predškolskoj ustanovi iznosi 235 KM mjesečno, dok za poludnevni boravak iznosi 120 KM mjesečno. Sufinansiranje se realizira od 1. septembra 2026. do 30. augusta 2027. godine, pri čemu se iznos za august umanjuje za 50%. To znači da porodica za jedno dijete koje koristi cjelodnevni boravak kroz redovni Program ostvaruje podršku veću od 2.500 KM na godišnjem nivou.

Na taj način javna sredstva neposredno smanjuju troškove boravka djece u vrtićima za porodice i povećavaju dostupnost predškolskog odgoja i obrazovanja. Istovremeno, uključivanjem privatnih predškolskih ustanova u Program prošireni su ukupni kapaciteti predškolskog sistema Kantona Sarajevo.

Broj korisnika Programa na mjesečnom nivou nije fiksna, s obzirom na to da se djeca kontinuirano upisuju i ispisuju tokom godine. Zbog toga se godišnja izdvajanja za sufinansiranje i broj djece evidentiran u pojedinoj školskoj godini ne mogu posmatrati kao potpuno statične kategorije, već u kontekstu kontinuiranog korištenja Programa tokom godine.

Poseban segment Programa sufinansiranja čine dodatne mjere podrške porodicama sa troje i više djece. Ukoliko dvoje djece iz iste porodice već pohađa predškolsku ustanovu, sufinansiranje iznosi 300 KM mjesečno za cjelodnevni, odnosno 150 KM mjesečno za poludnevni boravak, dok je za treće i svako naredno dijete, ukoliko dvoje djece iz iste porodice već pohađa predškolsku ustanovu, boravak besplatan. Na taj način Program, osim povećanja dostupnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, pruža dodatnu i ciljanu podršku višechlanim porodicama.

Širenje kapaciteta JU „Djeca Sarajeva“

Paralelno sa sufinansiranjem boravka djece u privatnim predškolskim ustanovama, kontinuirano su proširivani i kapaciteti javnog predškolskog odgoja i obrazovanja kroz razvoj mreže JU Djeca Sarajeva.

U okviru JU Djeca Sarajeva u proteklom periodu otvoreni su novi vrtići Bulbuli, Umihana Čuvidina, Vjeverica, Ljiljani, Ljubičica, Agan Bostandžić i Vučko, dok su istovremeno značajno prošireni kapaciteti postojećeg vrtića Ilijaš i Bajka. Na taj način povećan je broj raspoloživih mjesta u javnim predškolskim ustanovama i proširena dostupnost predškolskog odgoja i obrazovanja u različitim dijelovima Kantona Sarajevo.

Dalje širenje javnih predškolskih kapaciteta nastavljeno je kroz nove investicijske projekte. Završena je rekonstrukcija vrtića Lužani, najveće predškolske ustanove u Kantonu Sarajevo, kapaciteta oko 200 djece raspoređene u 11 odgojnih grupa. U toku je opremanje objekta i provođenje aktivnosti neophodnih za njegovo stavljanje u funkciju. Istovremeno se nastavljaju radovi na rekonstrukciji vrtića Kolibri, čijom će realizacijom biti osigurani uslovi za boravak oko 210 djece u sedam odgojnih grupa.

U julu 2026. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Općina Novo Sarajevo i JU Djeca Sarajeva potpisali su Sporazum o korištenju poslovnog prostora u ulici Nedima Filipovića 7 radi proširenja kapaciteta. Nakon adaptacije i opremanja prostora bit će otvoren novi vrtić, čime će se dodatno povećati dostupnost javnog predškolskog odgoja i obrazovanja na području općine Novo Sarajevo.

Proširenje javnih predškolskih kapaciteta dio je kontinuiranog procesa razvoja predškolskog sistema, u okviru kojeg su liste čekanja za upis u javne predškolske ustanove eliminisane još od školske 2021/2022. godine. Daljim otvaranjem, rekonstrukcijom i proširenjem vrtićkih kapaciteta nastavljaju se stvarati uslovi za održavanje dostupnosti javnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Rast budžeta JU „Djeca Sarajeva“

Širenje kapaciteta JU Djeca Sarajeva prati i značajno povećanje budžetskih sredstava za rad ove javne ustanove. Odobrena sredstva u Budžetu iznosila su:

- 2023. godina – 19.749.289 KM;

- 2024. godina – 23.359.559 KM;
- 2025. godina – 31.102.031 KM;
- 2026. godina – 31.569.656 KM.

U odnosu na 2023. godinu, Budžet u 2026. godini veći je za gotovo 11,8 miliona KM, odnosno približno 60%. Rast budžetskih izdvajanja prati širenje mreže i kapaciteta javnih vrtića, kao i potrebu osiguravanja odgovarajućih kadrovskih, prostornih i materijalnih uslova za povećani obuhvat djece.

Broj djece u JU „Djeca Sarajeva“ i privatnim predškolskim ustanovama

Podaci o broju djece pokazuju kretanje obuhvata predškolskim odgojem i obrazovanjem kroz duži vremenski period i omogućavaju poređenje sa stanjem od 2019. godine.

Prema raspoloživim podacima, broj djece u JU Djeca Sarajeva iznosio je:

- 2019. godina – 2.807 djece;
- 2020. godina – 2.914 djece;
- 2021. godina – 2.771 dijete;
- 2022. godina – 3.364 djece.

U privatnim predškolskim ustanovama broj upisane djece iznosio je:

- školska 2019/2020. godina – 2.174 djece;
- školska 2020/2021. godina – 2.519 djece;
- školska 2021/2022. godina – 3.177 djece;
- školska 2022/2023. godina – 4.194 djece.

Za period od školske 2023/2024. do 2025/2026. godine podaci pokazuju sljedeći obuhvat djece u cjelovitom razvojnom programu i privatnim predškolskim ustanovama:

- u školskoj 2023/2024. godini cjelovitim razvojnim programom bilo je obuhvaćeno 3.322 djece, dok je u privatnim predškolskim ustanovama bilo upisano 6.088 djece;
- u školskoj 2024/2025. godini cjeloviti razvojni program pohađalo je 3.250 djece, a privatne predškolske ustanove 6.500 djece;
- u školskoj 2025/2026. godini cjelovitim razvojnim programom obuhvaćeno je 3.400 djece, dok je u privatnim predškolskim ustanovama bilo upisano 6.686 djece.

Poređenje sa početkom posmatranog perioda pokazuje posebno snažan rast obuhvata djece u privatnim predškolskim ustanovama. U školskoj 2019/2020. godini privatne predškolske ustanove pohađalo je 2.174 djece, dok ih je u školskoj 2025/2026. godini bilo 6.686. To je povećanje za 4.512 djece, odnosno približno 208%. Drugim riječima, broj djece u privatnim predškolskim ustanovama u ovom periodu više je nego utrostručen.

Istovremeno, podaci za JU Djeca Sarajeva pokazuju da se broj djece povećao sa 2.807 u 2019. godini na 3.400 u školskoj 2025/2026. godini, odnosno za 593 djece ili približno 21%. Pri ovom poređenju treba imati u vidu da su stariji podaci za JU „Djeca Sarajeva“ iskazani po kalendarskim godinama, a noviji po školskim godinama, zbog čega ovo poređenje pokazuje kretanje obuhvata, ali se ne koristi za zbirno statističko poređenje po godinama.

Podaci tako pokazuju da je povećanje ukupnih predškolskih kapaciteta u posmatranom periodu ostvarivano istovremenim razvojem javnog predškolskog sektora i snažnim povećanjem obuhvata djece u privatnim predškolskim ustanovama. Rast privatnog segmenta pratio je razvoj Programa sufinansiranja boravka djece, kojim su privatne predškolske ustanove uključene u sistem podrške porodicama i ukupne predškolske kapacitete Kantona Sarajevo.

Posmatrano zajedno, kroz cjeloviti razvojni program i privatne predškolske ustanove bilo je obuhvaćeno 9.410 djece u školskoj 2023/2024. godini, 9.750 djece u školskoj 2024/2025. godini i 10.086 djece u školskoj 2025/2026. godini. U odnosu na školsku 2023/2024. godinu, broj djece obuhvaćene kroz ova dva segmenta povećan je za 676 djece, odnosno približno 7,2%.

Važno je napomenuti da su podaci za JU „Djeca Sarajeva“ za period 2019–2022. dostupni po kalendarskim godinama, dok su podaci za privatne predškolske ustanove iskazani po školskim godinama. Zbog različitog načina vremenskog iskazivanja, podaci za taj period prikazani su odvojeno i nisu zbirno sabirani.

Pored navedenog obuhvata, predškolski sistem Kantona Sarajevo uključuje i besplatni obavezni program za djecu u godini pred polazak u školu. Ovim programom bilo je obuhvaćeno 1.757 djece u školskoj 2023/2024. godini, 1.423 djece u školskoj 2024/2025. godini i 1.322 djece u školskoj 2025/2026. godini.

Predškolski odgoj i obrazovanje realizira se i u ustanovama za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju koje imaju predškolske odjele. U tim odjelima bilo je obuhvaćeno 96 djece u školskoj 2023/2024. godini, 104 djece u školskoj 2024/2025. godini i 94 djece u školskoj 2025/2026. godini. Ovi podaci prikazani su odvojeno kako bi se jasno razlikovali različiti programi i oblici predškolskog odgoja i obrazovanja.

Pri tumačenju podataka o privatnim predškolskim ustanovama važno je imati u vidu da broj djece upisane u privatne predškolske ustanove nije nužno jednak broju korisnika sufinansiranja u svakom mjesecu, budući da se broj korisnika Programa mijenja tokom godine usljed kontinuiranih upisa i ispisa.

Rast broja zaposlenih

Širenje kapaciteta prati i jačanje kadrovskih resursa. Broj zaposlenih iznosio je:

- školska 2023/2024. godina – 527 zaposlenih;
- školska 2024/2025. godina – 542 zaposlena;
- školska 2025/2026. godina – 576 zaposlenih.

U odnosu na školsku 2023/2024. godinu, broj zaposlenih povećan je za 49 zaposlenih, odnosno približno 9,3%. U istom periodu broj vrtića javne ustanove povećan je sa 38 na 41, što pokazuje da je proširenje prostornih kapaciteta praćeno i jačanjem ljudskih resursa potrebnih za kvalitetan odgojno-obrazovni rad.

Danas javna ustanova Djeca Sarajeva djeluje kroz 41 vrtić, dok je na području Kantona registrirano 50 privatnih predškolskih ustanova. Razvoj javnih kapaciteta i uključivanje privatnih predškolskih ustanova kroz Program sufinansiranja omogućili su stvaranje šire i dostupnije mreže predškolskog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Kontinuiranim povećanjem izdvajanja za sufinansiranje, rastom budžeta, povećanjem broja zaposlenih, rekonstrukcijom i otvaranjem novih vrtića te uključivanjem privatnih predškolskih ustanova u sistem sufinansiranja, Ministarstvo nastavlja realizaciju mjera usmjerenih na povećanje dostupnosti i obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u Kantonu Sarajevo.

TEMA 4: RAZVOJ PROGRAMA ZA IZVRSNOST I LIDERSTVO

U skladu s članom 73. stav (5) Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona”, broj: 27/24, u daljem tekstu: Zakon), JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut) bio je u obavezi pripremiti prijedlog podzakonskog propisa:

- Smjernice za izradu programa namijenjenih nadarenim/talentiranim učenicima i učenicima povratnicima iz inostranstva (u daljem tekstu: dokument).

S tim u vezi, formirana je radna grupa koja je radila na izradi prijedloga – Smjernice za izradu programa namijenjenih nadarenim/talentiranim učenicima.

Institut, u saradnji s profesorima s Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, uradili su prvi dio dokumenta koji uključuje Smjernice za izradu programa namijenjenih nadarenim/talentiranim učenicima, kao i Model implementacije Smjernica za izradu programa namijenjenih nadarenim/talentiranim učenicima u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo.

Na stručnom usavršavanju i sastanku direktora osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, dana 25. 8. 2025. godine, urađena je prezentacija prvog dijela dokumenta – prof. dr. Nermin Đapo, kao i prezentacija Modela implementacije prvog dijela dokumenta od strane predstavnika Instituta.

Model implementacije Smjernica za izradu programa namijenjenih nadarenim/talentiranim učenicima pokazao je jasan cilj – osigurati praktično provođenje Smjernica za izradu programa za nadarene i talentirane učenike u osnovnim i srednjim školama, uz jasno definisane uloge, odgovornosti i resurse potrebne za postizanje optimalnih rezultata. Prezentacija Modela implementacije Smjernica za izradu programa za nadarene i talentirane učenike poslana je putem e-maila svim osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo, kako bi se uposlenici škola na svojim Nastavničkim vijećima upoznali s Modelom implementacije.

U međuvremenu, radnici Instituta pripremili su i drugi dio dokumenta (Smjernice za izradu programa namijenjenih učenicima povratnicima iz inostranstva), koji je prosljeđen na dalje postupanje. Nakon što pristigne saglasnost na drugi dio dokumenta, dokument će biti kompletiran i upućen u dalju realizaciju.

Pored razvoja sistemskog okvira za rad s nadarenim i talentiranim učenicima, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kontinuirano osigurava finansijsku podršku razvoju izvrsnosti kroz stipendije nadarenim učenicima, nagrađivanje ostvarenih rezultata na takmičenjima te podršku učešću učenika na međunarodnim olimpijadama znanja.

Stipendije nadarenim učenicima prvog razreda srednje škole:

Za stipendije nadarenim učenicima prvog razreda srednje škole izdvojena su, odnosno planirana sljedeća sredstva:

- ŠKOLSKA 2023/24. godina – 17.500 KM za 7 učenika;
- ŠKOLSKA 2024/25. godina – 14.000 KM za 5 učenika;
- ŠKOLSKA 2025/26. godina – u Budžetu je odobreno 16.000 KM za 5 učenika.

Ovim programom Ministarstvo pruža direktnu podršku učenicima koji već na početku srednjoškolskog obrazovanja pokazuju izuzetne rezultate i potencijal za dalji razvoj.

Novčane nagrade učenicima za ostvarene rezultate na takmičenjima:

Kontinuirano se osiguravaju i sredstva za nagrađivanje učenika koji ostvaruju rezultate na takmičenjima iznad kantonalnog nivoa. Izdvajanja i broj nagrađenih učenika po godinama iznosili su:

- 2023/24. godina – 160.377 KM za 223 učenika;
- 2024/25. godina – 138.483 KM za 214 učenika;
- 2025/26. godina – 172.068 KM za 249 učenika;

Podrška međunarodnim olimpijadama i afirmacija Sarajeva kao centra izvrsnosti:

Poseban segment politike podrške izvrsnosti predstavlja finansiranje priprema i učešća učenika na međunarodnim olimpijadama iz matematike, informatike, fizike i drugih oblasti, kao i organizacija međunarodnih olimpijada u Sarajevu.

U 2023. godini izdvojeno je 60.114 KM za podršku učešću na međunarodnim takmičenjima, uključujući Internacionalnu matematičku olimpijadu, Evropsku matematičku olimpijadu, Balkansku matematičku olimpijadu, Juniorsku balkansku matematičku olimpijadu u Tirani, Evropsku olimpijadu iz informatike za djevojke u Švedskoj, Internacionalnu olimpijadu iz informatike u Mađarskoj, BH olimpijadu iz informatike, Balkansku olimpijadu iz informatike u Sloveniji te Evropsku juniorsku informatičku olimpijadu u Gruziji.

U 2024. godini za podršku učešću učenika na međunarodnim olimpijadama i drugim takmičenjima izdvojeno je 52.123 KM. Podrška je obuhvatila, između ostalog, Evropsku matematičku olimpijadu, Juniorsku balkansku matematičku olimpijadu u Turskoj, Balkansku matematičku olimpijadu u Bugarskoj, Internacionalnu matematičku olimpijadu u Engleskoj, 54. Internacionalnu olimpijadu iz fizike, Balkansku olimpijadu iz fizike, ISTEM olimpijadu u Nizozemskoj te olimpijade u Moldaviji, Egiptu i Sjevernoj Makedoniji.

Tokom 2025. godine izdvojeno je 41.791 KM za učešće učenika na međunarodnim olimpijadama, uključujući 14. Evropsku matematičku olimpijadu za djevojke, Internacionalnu matematičku olimpijadu, Juniorsku matematičku olimpijadu, Evropsku olimpijadu iz informatike za djevojke u Njemačkoj, Juniorsku evropsku olimpijadu iz informatike u Bugarskoj i Juniorsku balkansku olimpijadu iz informatike na Kipru.

Podrška razvoju izvrsnosti učenika na međunarodnom nivou nastavljena je i u 2026. godini. Za troškove učešća učenika na međunarodnim olimpijadama osigurano je 64.900 KM, uključujući Evropsku matematičku olimpijadu za djevojke (EGMO 2026) u Francuskoj,

Juniorsku balkansku matematičku olimpijadu u Rumuniji, Balkansku matematičku olimpijadu u Grčkoj, Balkansku i Evropsku olimpijadu iz fizike, Internacionalnu olimpijadu iz fizike, pripremni kamp i Internacionalnu matematičku olimpijadu te Internacionalnu olimpijadu iz informatike (IOI 2026) u Uzbekistanu.

Posebno značajan rezultat sistemskog ulaganja u izvrsnost predstavlja domaćinstvo međunarodnih olimpijada u Sarajevu. Sarajevo je od 28. juna do 3. jula 2022. godine bilo domaćin Juniorske balkanske matematičke olimpijade (JBMO 2022), koju su zajednički realizirali Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i Udruženje matematičara Kantona Sarajevo, uz podršku Skupštine i Vlade Kantona Sarajevo. Na Olimpijadi su učestvovali timovi iz 11 balkanskih zemalja, a Ministarstvo je za organizaciju i realizaciju ovog događaja izdvojilo 180.000 KM.

Tri godine kasnije, Sarajevo je od 25. do 30. aprila 2025. godine bilo domaćin 42. Balkanske matematičke olimpijade (BMO 2025). Za pripremu organizacije u 2024. godini izdvojeno je 60.000 KM, dok je za realizaciju Olimpijade u 2025. godini izdvojeno 267.373 KM. Ukupna podrška organizaciji BMO 2025 iznosila je 327.372,44 KM. Na Olimpijadi su učestvovala 24 tima iz 23 zemlje, a Bosna i Hercegovina osvojila je jednu srebrnu i četiri bronzane medalje.

Kontinuitet domaćinstava nastavlja se i u 2026. godini, kada je Kanton Sarajevo domaćin Juniorske balkanske informatičke olimpijade (JBOI 2026), za čiju je organizaciju i realizaciju u Budžetu planirano 120.000 KM. Domaćinstva JBMO 2022, BMO 2025 i JBOI 2026 potvrđuju rast organizacijskih i stručnih kapaciteta te doprinose pozicioniranju Sarajeva i Bosne i Hercegovine kao regionalnog centra izvrsnosti, znanja i razvoja mladih talenata.

Kontinuitet finansiranja međunarodnih nastupa, nagrađivanja učenika, stipendiranja nadarenih učenika i domaćinstva međunarodnih olimpijada pokazuje da se razvoj izvrsnosti i liderstva u Kantonu Sarajevo gradi kroz povezane sistemske mjere – od prepoznavanja i razvoja potencijala učenika u školama do podrške njihovom nastupu na najvišem međunarodnom nivou.

Rezultati učenika na međunarodnim takmičenjima i olimpijadama

Međunarodna takmičenja – rezultati i sistemska podrška

Međunarodna takmičenja predstavljaju jedan od najznačajnijih segmenata afirmacije znanja i talenata učenika Kantona Sarajevo, ali i promocije obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine u međunarodnom kontekstu.

U školskoj 2023/2024. godini, učenici iz Kantona Sarajevo ostvarili su izuzetne rezultate na federalnom, državnom i međunarodnom nivou. Ukupno 228 učenika iz osnovnih, srednjih i muzičkih škola učestvovalo je u takmičenjima iz šest nastavnih predmeta i deset muzičkih disciplina, pri čemu je ostvareno 109 pojedinačnih i 17 ekipnih nagrada. Dvanaest učenika ostvarilo je uspjeh na tri ili više takmičenja u istoj školskoj godini.

U školskoj 2024/2025. godini, 250 učenika iz Kantona Sarajevo ostvarilo je zapažene rezultate na višim nivoima takmičenja, dok je deset učenika postiglo uspjeh na tri ili više takmičenja u istoj školskoj godini.

Učenici su predstavljali Bosnu i Hercegovinu na međunarodnim takmičenjima u brojnim evropskim i svjetskim državama, uključujući Crnu Goru, Srbiju, Irsku, Holandiju, Tursku,

Bugarsku, Gruziju, Iran, Egipat i Ujedinjeno Kraljevstvo. Kontinuitet vrhunskih rezultata naročito je izražen u oblastima matematike, informatike, fizike i muzičkih disciplina, što ukazuje na stabilan i dugoročno uspostavljen sistem rada s darovitim i talentovanim učenicima.

Međunarodne olimpijade

Tokom školske 2024/2025. godine, učenici iz Kantona Sarajevo učestvovali su na međunarodnim olimpijadama u brojnim državama, uključujući Sjevernu Makedoniju, Kosovo, Australiju, Litvaniju, Tajland, Njemačku, Boliviju, Bugarsku, Francusku, Italiju i Kipar.

Ukupno 25 učenika iz 13 osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo izborilo je učešće na 13 međunarodnih olimpijada iz matematike, informatike, geografije i fizike. Kao ambasadori svoje domovine, osvojili su 18 medalja (2 zlatne, 4 srebrene i 12 bronzanih).

Zahvaljujući izuzetnim rezultatima iz matematike, 42. Balkanska matematička olimpijada održana je u Sarajevu od 25. do 30. aprila 2025. godine, na kojoj su učenici iz Kantona Sarajevo osvojili jednu srebrnu i dvije bronzane medalje.

Na četiri matematičke olimpijade (JMBO, BMO, EGMO i IMO) u školskoj 2024/2025. godini Bosnu i Hercegovinu predstavljalo je 28 takmičara, od kojih je 17 bilo iz Kantona Sarajevo, dok je od ukupno 20 osvojenih medalja na nivou BiH, 11 medalja pripalo učenicima iz Kantona Sarajevo.

I u školskoj 2025/2026. godini naši učenici su učestvovali na olimpijadama iz matematike, informatike, fizike i geografije. Do sada je realizovano 11 olimpijada (četiri iz matematike -, BMO, EGMO i IMO, dvije iz geografije – EGEO i iGEO, dvije iz fizike – BPO i iPHO i dvije iz informatike – EGOI, EJOI. U narednom periodu naše učenike očekuju još dvije informatičke olimpijade. U ovoj školskoj godini naši učenici su osvojili 20 medalja – 15 iz matematike, 1 iz fizike, 3 iz geografije i dvije iz informatike.

Od posebnog značaja je činjenica da Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo sistemski osigurava finansijsku podršku za učešće učenika na međunarodnim takmičenjima, čime se obezbjeđuje jednak pristup, uklanjaju administrativne i materijalne prepreke te jača institucionalna podrška izvrsnosti.

TEMA 6: REKONSTRUKCIJA ŠKOLSKIH PROSTORA

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na rekonstrukciji, investicionom održavanju i opremanju školskih objekata u Kantonu Sarajevo. Projekti su obuhvatili rekonstrukciju i dogradnju objekata, energetske obnovu, uređenje biblioteka, kuhinja i trpezarija, kabineta prirodnih nauka, sportskih prostora, učionica i drugih prostora važnih za svakodnevni rad škola.

Nastavljena je i praksa finansiranja malih efektivnih projekata, kroz koju se školama osiguravaju sredstva za manje rekonstrukcije i sanacije, nabavku nastavne i tehničke opreme, didaktičkih sredstava, materijala i sitnog inventara, u skladu s prioritarnim potrebama pojedinačnih škola. Sredstva se koriste, između ostalog, za sanaciju podova, toaleta, rasvjete i stolarije, uređenje učionica, hodnika i školskih dvorišta te druge intervencije kojima se neposredno unapređuju uslovi boravka učenika i rada nastavnika.

U okviru kontinuiranih ulaganja u manje rekonstrukcije, opremanje i unapređenje uslova u školama, na stavkama materijala i sitnog inventara, opreme te rekonstrukcije i investicionog održavanja u periodu 2023–2026. godine evidentirani su sljedeći ukupni iznosi dosijeljeni školama u njihovim budžetima što je praksa koja je prvi put uspostavljena 2022. godine:

- 2023. godina – 9.491.852 KM
- 2024. godina – 13.605.031 KM
- 2025. godina – 6.926.749 KM
- 2026. godina – 9.485.252 KM
-

Ukupno za period 2023–2026: 39.508.884 KM.

U proteklom periodu završen je projekat rekonstrukcije i opremanja školskih biblioteka, realizovan u saradnji s Općinom Centar Sarajevo. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 229.038,57 KM, a bibliotečki prostori rekonstruisani su, opremljeni savremenim namještajem, knjižnom građom, računarskom opremom i bibliotečkim softverom. Pored ovog projekta, Ministarstvo kontinuirano izdvaja sredstva i za škole koje samostalno planiraju razvoj svojih biblioteka i multifunkcionalnih prostora za učenje.

Nastavljena su i ulaganja u školske kuhinje i trpezarije. U okviru projekta „Nova školska užina” u periodu 2023–2024. godine uloženo je više od dva miliona KM, a adaptacijom, rekonstrukcijom i opremanjem obuhvaćene su kuhinje u 54 osnovne škole. Projekat je, osim infrastrukturnih zahvata, uključio nabavku profesionalne opreme, uspostavljanje HACCP sistema, obuku školskih timova i unapređenje jelovnika.

U okviru modernizacije prostora za izvođenje nastave prirodnih nauka, u rekonstrukciju i opremanje kabineta biologije, hemije i fizike uloženo je oko 11 miliona KM. Projektom su obuhvaćene javne osnovne škole u Kantonu Sarajevo, uz paralelno unapređenje kabineta informatike i digitalne infrastrukture. Po završetku projekta ukupno 65 osnovnih škola imat će obnovljene i opremljene kabinete prirodnih nauka.

Uspješno je realizovan i projekat nabavke školskog namještaja za sve javne osnovne i srednje škole u Kantonu Sarajevo, vrijedan gotovo 4 miliona KM. Svaka škola opremljena je s dvije potpuno uređene učionice, a nabavka je obuhvatila klupe i stolice, nastavničke katedre, table, ormare, zidne vješalice, stolove za računare i opremu za tehničke kabinete, čime su dodatno unaprijeđeni uslovi za izvođenje nastave.

U oblasti sportske infrastrukture, Ministarstvo je zajedno s općinama u periodu 2021–2025. godine uložilo ukupno 7.604.881,81 KM. Od tog iznosa, u sportske plohe, igrališta i školska dvorišta uloženo je 975.913,81 KM, čime su unaprijeđeni uslovi za nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja, vannastavne aktivnosti i siguran boravak učenika.

Tokom 2025. godine okončani su i značajni projekti energetske obnove školskih objekata koji imaju status kulturno-historijskog naslijeđa. U Prvoj gimnaziji Sarajevo prvi put nakon 136 godina zamijenjena je vanjska stolarija, u okviru projekta vrijednog gotovo 900.000 KM, a rekonstruisana je i kotlovnica u vrijednosti od 121.200 KM. Ukupna ulaganja Ministarstva u ovu školu u proteklom periodu iznose više od 1,5 miliona KM.

Na objektu Srednje škole poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti završena je obnova fasade i zamjena vanjske stolarije, u ukupnoj vrijednosti od 1,9 miliona KM. Ministarstvo je za ovaj projekat izdvojilo 1,2 miliona KM, a Grad Sarajevo 700.000 KM.

U objektima JU OŠ „Edhem Mulabdić”, realizovani su radovi na rekonstrukciji fasade, zamjeni vanjske stolarije, sanaciji staklene kupole i uređenju potpornih zidova, u vrijednosti većoj od 500.000 KM. Potpisan je i ugovor za izvođenje novih radova na područnom školskom objektu na Širokači, čime se nastavlja unapređenje sigurnosti, funkcionalnosti i energetske efikasnosti ovog školskog kompleksa.

Istovremeno se realizuju i projekti izgradnje i proširenja školskih kapaciteta. U toku je izgradnja nove osnovne škole na Stupu, čija ukupna vrijednost iznosi gotovo 23 miliona KM, od čega je Ministarstvo osiguralo 21.576.236 KM. Krajem 2025. godine potpisan je i Sporazum kojim su stvoreni uslovi za izgradnju nove zgrade Osnovne škole “Pofalići”. Projekat je vrijedan 24 miliona KM, od čega je planirano oko 14 miliona KM iz sredstava Ministarstva, a oko 10 miliona KM iz budžeta Općine Novo Sarajevo.

Među značajnim završenim infrastrukturnim projektima je dogradnja Osnovne škole „Zahid Baručija” u Vogošći, ukupne vrijednosti skoro 3,5 miliona KM. Sredstva su osigurana iz Budžeta Kantona Sarajevo, a projekat je realizovalo Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo uz tehničku podršku Općine Vogošća. Za dogradnju školskog objekta izdvojeno je 2.890.000 KM, dok je u opremanje novih prostora uloženo više od 400.000 KM. Dogradnjom su osigurani novi, savremeno opremljeni prostori i značajno unaprijeđeni uslovi za rad učenika i nastavnika.

Kontinuirano se ulaže i u rekonstrukciju i proširenje kapaciteta javnih predškolskih ustanova. U izvještajnom periodu završena je rekonstrukcija i obnova vrtića Lužani za koji je u toku postupak opremanja i pripreme za početak rada, dok se nastavljaju radovi na rekonstrukciji vrtića „Kolibri“, čijom će realizacijom biti dodatno prošireni kapaciteti javnog predškolskog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Aktivnosti na unapređenju obrazovne infrastrukture nastavljaju se i u 2026. godini. Budžetom Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo planirana su sredstva za rekonstrukciju i investiciono održavanje školskih objekata u iznosu od 1.000.100 KM, za izradu projektne dokumentacije odgojno-obrazovnih ustanova u iznosu od 100.000 KM, kao i 7.600.000 KM za sufinansiranje izgradnje Osnovne škole na Stupu, kao i sredstva za nabavku opreme, čime se osigurava kontinuitet ulaganja u unapređenje prostornih i materijalno-tehničkih uslova u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Aktivnosti se provode u kontinuitetu kroz sredstva Ministarstva i Vlade Kantona Sarajevo, budžete škola te saradnju s općinama, Gradom Sarajevo i drugim partnerima, s ciljem stvaranja sigurnijih, funkcionalnijih i ujednačenijih uslova za odgojno-obrazovni rad u svim dijelovima Kantona Sarajevo.

TEMA 7: UNAPREĐENJE I STANDARDIZOVANJE OBLASTI ODGOJA

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kontinuirano radi na unapređenju i standardizovanju oblasti odgoja u svim segmentima odgojno-obrazovnog sistema, od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja do osnovnog i srednjeg obrazovanja. Kroz razvoj propisa, kurikulumu, pedagoških standarda i posebnih odgojno-obrazovnih programa sistemski se jača

odgojna uloga odgojno-obrazovnih ustanova, s ciljem stvaranja sigurnog, podsticajnog i kvalitetnog okruženja za cjelovit razvoj djece i učenika.

U okviru ovog procesa uspostavljen je Katalog registriranih programa, kao jedinstven okvir za realizaciju vannastavnih i posebnih programa. Programi se registruju i provode u skladu s Općom metodologijom za registraciju vannastavnih i posebnih programa, uz jasno definirane kriterije kvaliteta, sigurnosti, razvojne primjerenosti i mjerljive odgojno-obrazovne ishode. Time su aktivnosti koje se realizuju u odgojno-obrazovnim ustanovama sistemski uređene i standardizovane. Katalog obuhvata 84 programske aktivnosti, namijenjene za više od 53.000 učenika osnovnih i srednjih škola i više od 10.500 djece u predškolskim ustanovama, raspoređene u šest tematskih programa. U školskoj 2025/2026. godini u odgojno-obrazovni sistem uključena je 51 programska aktivnost kao sastavni dio rada odgojno-obrazovnih ustanova.

Kontinuirano se realizuju i budžetski finansirani obavezni programi odgojno-obrazovnog rada izvan učionice, uključujući Školu plivanja, Školu skijanja, Školu planinarstva i Školu u prirodi, kojima je godišnje obuhvaćeno oko 17.000 učenika. Ovi programi predstavljaju sastavni dio nastavnog procesa i povezani su s predmetnim kurikulumima kroz jasno definirane ishode učenja.

Za realizaciju ovih programa godišnje se izdvaja oko 180.000 KM za Školu plivanja, oko 250.000 KM za Školu skijanja, oko 200.000 KM za Školu planinarstva te oko 2 miliona KM za Školu u prirodi, čime Ministarstvo kontinuirano osigurava jednake mogućnosti učenicima za iskustveno učenje, razvoj zdravih životnih navika i ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.

Paralelno se razvijaju posebni oblici nastave kroz posjete muzejima, galerijama, pozorištima, koncertima i drugim ustanovama kulture, čime se kod djece i učenika razvijaju kulturna svijest, kreativnost, kritičko mišljenje i odgovoran odnos prema kulturnoj i historijskoj baštini.

U okviru programa usmjerenih na njegovanje kulture sjećanja, mira i odgovornog odnosa prema historijskim činjenicama kontinuirano se realizuju studijske posjete Od rata do mira, koje se provode od 2023. godine. Kroz prva dva ciklusa ovim programom obuhvaćeno je oko 12.500 učenika srednjih škola, dok je u 2026. godini nastavljen kroz novi ciklus Od rata do mira III. Studijske posjete realiziraju se uz učešće nastavnika, licenciranih vodiča, turističkih vodiča I kustosa, uz osigurane sve organizacione i sigurnosne standarde uključujući i kontinuiranu zdravstvenu podršku zdravstvenu podršku. Program finansira Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u ukupnom iznosu od 8 miliona KM, a nosilac i realizator ovog vrijednog programa je Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja.

Sastavni dio ovih aktivnosti predstavlja i institucionalno organizirano učešće učenika srednjih škola Kantona Sarajevo u Maršu mira, kroz koje se razvijaju vrijednosti kulture sjećanja, empatije, solidarnosti i mira.

Ministarstvo će i u narednom periodu nastaviti razvijati i standardizovati posebne odgojno-obrazovne programe i modele rada, s ciljem unapređenja odgojne funkcije odgojno-obrazovnih ustanova i osiguravanja jedinstvenih standarda kvaliteta u cijelom odgojno-obrazovnom sistemu Kantona Sarajevo.

TEMA 8: DIGITALNA PLATFORMA SA NASTAVNIM MATERIJALIMA

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo uspostavio je na svojoj službenoj web stranici sekciju „Zajednica koja uči“ (<https://irpo.ba/zajednica-koja-uci/>), koja predstavlja digitalni prostor namijenjen razmjeni nastavnih materijala, primjera dobre nastavne prakse i stručnih sadržaja razvijenih u procesu implementacije nastavnih planova i programa zasnovanih na ishodima učenja. Sekcija sadrži nastavne pripreme, metodičke preporuke i druge materijale koji su rezultat rada nastavnika implementatora, članova stručnih timova i saradnika Instituta.

Poseban značaj ove sekcije ogleda se u njenom kontinuiranom razvoju. Sadržaji se redovno dopunjuju novim nastavnim priprema i primjerima iz nastavne prakse, čime se nastavnicima omogućava stalni pristup kvalitetnim resursima, razmjena iskustava i međusobno profesionalno povezivanje. Na taj način Zajednica koja uči predstavlja važan mehanizam za razvoj profesionalnih zajednica nastavnika i kontinuirano unapređenje kvaliteta odgojno-obrazovnog procesa u Kantonu Sarajevo.

Polazeći od iskustava stečenih kroz razvoj i kontinuirano unapređenje sekcije Zajednica koja uči, Godišnjim planom i programom rada JU Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo za 2027. godinu planirano je započinjanje procesa uspostave sveobuhvatne digitalne platforme za nastavne materijale i profesionalne zajednice odgojno-obrazovnih radnika. Planirano je da platforma predstavlja viši nivo digitalne podrške obrazovnom sistemu, kroz uspostavljanje centralnog mjesta za prikupljanje, organizaciju i razmjenu nastavnih materijala, primjera dobre prakse i drugih stručnih sadržaja, uz razvoj funkcionalnosti koje će dodatno unaprijediti saradnju i profesionalno umrežavanje odgojno-obrazovnih radnika.

Na taj način planirana platforma predstavlja logičan nastavak aktivnosti koje Institut već provodi kroz sekciju Zajednica koja uči, s ciljem uspostavljanja savremenog digitalnog okruženja koje će dugoročno pružati podršku profesionalnom razvoju nastavnika i unapređenju kvaliteta nastave.

TEMA 9: DONOŠENJE ZAKONA O DUALNOM OBRAZOVANJU KANTONA SARAJEVO

Vlada Kantona Sarajevo je na 98. sjednici, održanoj 16. oktobra 2025. godine, utvrdila Nacrt zakona o dualnom obrazovanju i uputila ga Skupštini Kantona Sarajevo na razmatranje i odlučivanje. Nacrt zakona nalazi se u skupštinskoj proceduri, a njegovo razmatranje u Skupštini Kantona Sarajevo predstoji.

Pripremi Nacrta zakona prethodile su konsultacije s predstavnicima privrednog sektora, srednjih stručnih i tehničkih škola, Privredne komore Kantona Sarajevo i drugim relevantnim partnerima, s ciljem izrade zakonskog rješenja koje će odgovoriti potrebama privrede i unaprijediti sistem srednjeg stručnog obrazovanja.

Nacrt zakona predviđa uspostavljanje sistemskog modela dualnog obrazovanja kojim se praktična nastava učenika srednjih stručnih i tehničkih škola organizuje u saradnji s privrednim subjektima koji ispunjavaju propisane uslove. Predviđeno je povećanje obima praktične nastave, jačanje uloge poslodavaca u procesu obrazovanja kroz rad s učenicima uz podršku mentora, kao i bolje povezivanje obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada.

Cilj predloženog zakonskog rješenja je unapređenje kvaliteta srednjeg stručnog obrazovanja i sticanje kompetencija koje će učenicima omogućiti lakše uključivanje na tržište rada.

TEMA 10: DONOŠENJE ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI KS

Mjera je realizovana donošenjem Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 27/24), koji se primjenjuje od školske 2024/2025. godine. U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti koje bi mijenjale status realizacije ove mjere, s obzirom na to da je obećanje ispunjeno usvajanjem Zakona. Aktivnosti Ministarstva u protekloj godini bile su usmjerene na njegovu primjenu i provođenje u odgojno-obrazovnom sistemu Kantona Sarajevo.

TEMA 11: DONOŠENJE ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU KANTONA SARAJEVO

U prethodnom periodu nije donesen novi Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo. U toku 2024. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo formiralo je radnu grupu za izradu Prednacrt zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo. Radna grupa je tokom 2025. godine završila rad i Ministarstvu dostavila Prednacrt zakona, čime je okončana ova faza pripreme novog zakonskog rješenja.

U narednom periodu planiran je nastavak aktivnosti na pripremi zakonskog rješenja, a do kraja 2026. godine očekuje se upućivanje Nacrta zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo u skupštinsku proceduru.

TEMA 12: IMPLEMENTACIJA KURIKULARNE REFORME

Implementacija kurikularne reforme u Kantonu Sarajevo od 2022. godine do danas

Tema: Implementacija kurikularne reforme

Implementacija kurikularne reforme u Kantonu Sarajevo od 2022. godine do danas

Kurikularna reforma u Kantonu Sarajevo započela je školske 2022/2023. godine uvođenjem novih predmetnih kurikuluma u odabrane razrede osnovnih i srednjih škola. Prva faza obuhvatila je potpunu implementaciju predmetnih kurikuluma u 1. i 5. razredu osnovne škole, zatim nastavne predmete u VI, VII i VIII razredu osnovne škole koji se prvi put izučavaju, kao i prvi razred gimnazija i stručnih škola (za ove škole samo općeobrazovni nastavni predmeti).

Predmetni kurikulumi su objavljeni na onlajn platformi - <https://kurikulum.ks.gov.ba/> i PDF verzija na stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje - <https://mo.ks.gov.ba/nastavni-planovi>

Za potrebe stručne podrške nastavnicima i školama JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (Institut) formirao je 29 timova za podršku nastavnicima implementatorima sa više od 100 članova, čija je uloga bila pružanje stručne, metodičke i organizacijske pomoći tokom procesa uvođenja novih predmetnih kurikuluma.

Poseban naglasak stavljen je na izgradnju profesionalnih zajednica koje uče, odnosno škola u kojima se nastavnici međusobno povezuju, planiraju nastavu timski, razmjenjuju iskustva i zajednički unapređuju nastavnu praksu. JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja

KS je na web stranici irpo.ba napravio sekciju Zajednica koja uči – <https://irpo.ba/zajednica-koja-uci/> koja sadrži nastavne pripreme i druge korisne materijale koje su nastale kao rezultat primjene Nastavnih planova i programa definisanih na ishodima učenja u školama u Kantonu Sarajevo školske 2022/23. godine. “Zajednica koja uči” se konstantno dopunjava novim primjerima iz nastavne prakse.

U okviru implementacije predmetnih kurikuluma kontinuirano se provode ogledno-ugledne aktivnosti usmjerene na razvoj kompetencija učenika na svim nivoima preduniverzitetskog odgoja i obrazovanja, čime novi pristupi podučavanju i učenju dobijaju jasnu i vidljivu praktičnu potvrdu.

U školskoj 2023/2024. godini reforma je proširena na 2 i 6. razred osnovnih škola u cijelosti, za ostale razrede osnovnog obrazovanja je nastavak nastavnih predmeta iz prethodne školske godine, kao i na prvi i drugi razred srednjih škola.

Praćenje implementacije, koje je proveo Institut kroz analize provedene na osnovu upitnika za učenike, nastavnike, direktore i članove timova za podršku u školskim 2022/2023. i 2023/2024. godini, pokazuje da je reforma ostvarila napredak, ali i ukazala na područja koja zahtijevaju dodatno unapređenje. U istraživanjima tokom dvije godine obuhvaćeno je oko 2000 učenika, nekoliko stotina nastavnika, direktori škola i članovi timova za podršku. Rezultati analize predstavljeni su obrazovnoj zajednici na okruglom stolu, aktivu direktora i objavljeni na stranici Instituta - <https://irpo.ba/publikacije/>

Analiza implementacije u školskoj 2024/2025. uskoro će biti objavljena na stranici Instituta.

Rezultati pokazuju da nastavnici postepeno bolje razumiju strukturu i zahtjeve novih predmetnih kurikuluma, ali istovremeno ukazuju na potrebu za dodatnim pojašnjenjem pojedinih ishoda učenja, ciljeva i njihove primjene u nastavnoj praksi.

Od septembra 2023. godine započela je i implementacija Kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, uz stručnu podršku Instituta i formiranih timova, čime je osigurana dosljedna primjena istih principa kurikularne reforme od najranijeg uzrasta i vertikalna povezanost obrazovnog sistema. Na osnovu analize rada timova za podršku tokom 2022/2023. godine napravljen je novi model prema kojem se radi u novoj školskoj godini. U augustu 2023. formirani su novi timovi, u kojima su bili, pored prošlogodišnjih članova, i nastavnici implementatori i odgajatelji.

Tokom školske 2023/2024. godine poseban naglasak stavljen je na podršku nastavnicima u razvoju ključnih kompetencija učenika, kroz planiranje nastave prema ishodima učenja i primjenu autentičnih situacija učenja koje povezuju znanje sa stvarnim životnim kontekstima. Stručni timovi za osnovno obrazovanje organizirani su kao heterogene, međupredmetne grupe nastavnika, dok su u srednjem obrazovanju formirani po obrazovnim područjima, čime se dodatno potiču međupredmetno povezivanje, timski rad i razmjena profesionalnih iskustava. Svi članovi timova bili su obavezni da održe ogledno-ugledni čas za nastavnike implementatore. Također, organizovane su radionice na teme kvalitete komunikacije i AI/UI u obrazovne svrhe kako bi timovi bili osnaženi u dijeljenju svojih znanja i vještina.

Novim Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo iz 2024. godine dodatno je sistemski uređeno praćenje i unapređenje predmetnih kurikuluma. Članom 28. Zakona propisano je da JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja

Kantona Sarajevo izrađuje, inovira, prati provedbu, vrednuje kvalitet i revidira nastavni plan i program/predmetni kurikulum, dok Ministarstvo, na prijedlog Instituta, nastavni plan i program utvrđuje i donosi. Zakonom je propisana obavezna revizija nastavnih planova i programa svake četiri godine, a po potrebi i češće.

U skladu s navedenom zakonskom obavezom, tokom 2024. godine revidirana su četiri predmetna kurikuluma: Likovna kultura, Osnove tehnike i Tehnička kultura, Građansko obrazovanje/Demokratija i ljudska prava te Društvo.

Školske 2024/25. godine formirani je tim za podršku nastavnicima za nastavne predmete: Građansko obrazovanje/Demokratija i ljudska prava u srednjoj školi, Psihologija i Sociologija koji se prvi put primjenjuju u nastavi. Fokus nije na teorijskom upoznavanju s dokumentima, već na osnaživanju nastavnika za kvalitetan, siguran i smislen rad u učionici.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje na početku školske godine donosi Uputstvo o realizaciju nastave koje sadrži jasne smjernice za pružanje podrške školama i nastavnicima koji još uvijek trebaju podršku pri implementaciji predmetnih kurikuluma.

2024/25. godine u primjeni su predmetni kurikulumi u srednjim stručnim školama za obrazovanje i obuku za zanimanja konobar, poslastičar, projektant odjeće na računaru i stolar - CNC operater. dok 2025/26. godine instalater grijanja klima uređaja i vode, bravar/zavarivač, frizer/vlasuljar, grafički tehničar, autolimar/autolakirer, prehrambeni tehničar, operater štampe i grafičke dorade, tehničar multimedije, tehničar web dizajna, trgovac/prodavač, turistički i hotelijerski tehničar, zidar/fasader/izolater, zubni tehničar. U okviru pripreme novih zanimanja izrađeno je 98 predmetnih kurikuluma.

U toku je revizija predmetnih kurikuluma za Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost;

- Engleski jezik;
- Muzička/Glazbena kultura;
- Tjelesni i zdravstveni odgoj/Sport;
- Arapski jezik;
- Biologija za srednje škole medicinske struke;
- Fizika za srednje škole medicinske struke;
- Hemija za srednje škole medicinske struke;
- Matematika za srednje tehničke škole kako bi se unaprijedili dokumenti i osigurali uslovi kvalitetnije nastave.

Tokom 4 godine implementacije predmetnih kurikuluma Institut pruža stručnu pomoć na različite načine:

- Oraganizacijom radnih sastanaka za godišnje planiranje rada nastavnika kako u školama, tako i organizacijom radionica šireg obima
- Pomoć kod kreiranja nastavnih priprema

- Održavanjem predavanja, stručnih usavršavanja na teme povezane s podučavanjem i učenjem prema ishodima učenja
- Objavljivanjem kataloga zadataka kreiranih prema ishodima učenja u svrhu kvalitetnije vrednovanja učeničkih postignuća
- Davanjem mišljenja na udžbenike, nastavne materijale, publikacije, knjige a koje se bave nastavnom po ishodima učenja
- Pružanjem stručne podrške osnovnim i srednjim školama koje nastavnu djelimično i u cjelosti izvode nastavu po međunarodnim programima
- Davanjem stručnih mišljenja na realizaciju nastavnih časova tokom stručnih nadzora u svrhu unapređenja prakse i boljeg razumijevanja ishoda učenja.

TEMA: INKLUZIJA U OBRAZOVANJU

Inkluzija u odgojno-obrazovnom sistemu Kantona Sarajevo predstavlja jasno opredjeljenje ka obrazovanju koje prepoznaje i odgovara na potrebe svakog djeteta. Ona se ne svodi na formalno pravo na obrazovanje, već na stvaranje uslova u kojima svako dijete može učiti, napredovati i osjećati se sigurno i prihvaćeno u školskoj zajednici. Inkluzivno obrazovanje se zato posmatra kao dio ukupnog kvaliteta škole: kroz podršku učeniku, osnaživanje nastavnika i stručnih službi, partnersku saradnju s roditeljima i razvoj sistema koji potrebe djeteta prepoznaje pravovremeno.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo od 2021. godine sistemski razvija i unapređuje mehanizme podrške inkluzivnom obrazovanju, uz podršku Skupštine Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo. U tom periodu inkluzija je postavljena kao jasno strateško opredjeljenje i dio javne politike usmjerene na jačanje jednakih obrazovnih prilika.

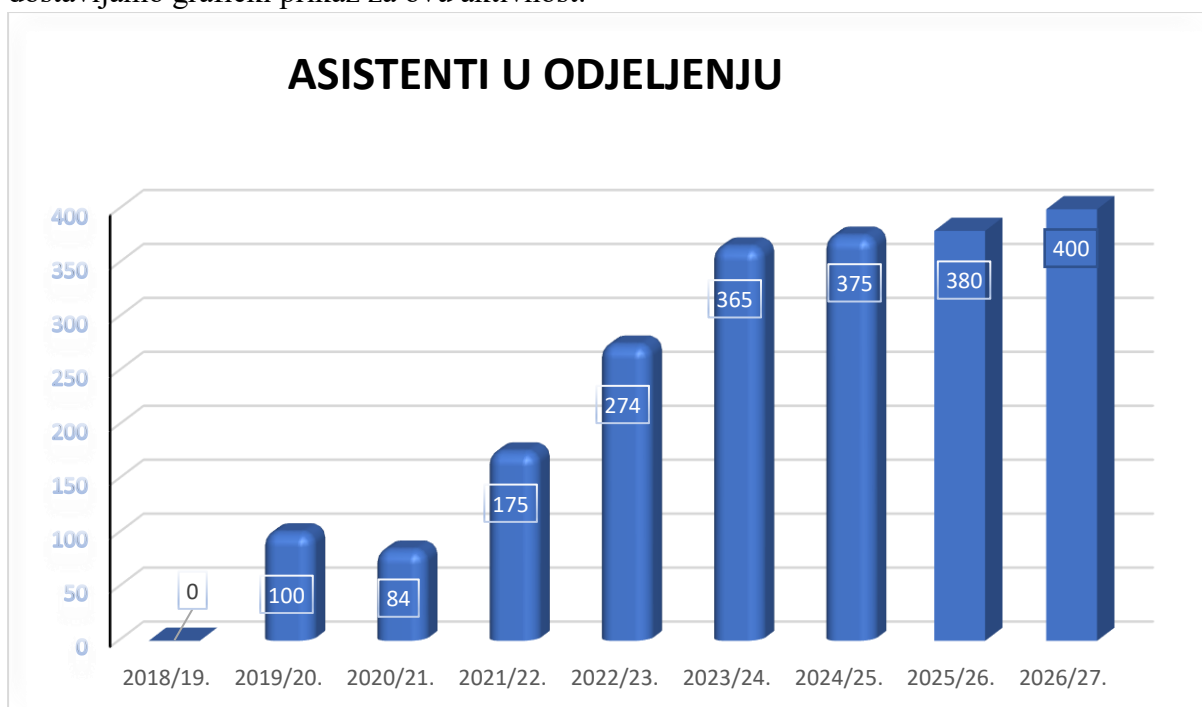
Institucionalni okvir za unapređenje inkluzije uspostavljen je nakon sjednice Skupštine Kantona Sarajevo održane u februaru 2022. godine, kada je Vlada Kantona Sarajevo, na prijedlog Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, donijela Posebni program za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo, a Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je preuzelo koordinaciju njegove provedbe. Time je inkluzija jasno postavljena kao prioritet javne politike, koji se provodi kroz normativne, kadrovske i organizacijske mjere, uz saradnju obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog sektora, kao i partnera iz civilnog društva.

U periodu prije donošenja Posebnog programa za unapređenje inkluzije nije bio propisan profil i stručna sprema kadra asistenta u odjeljenju u Pedagoškim standardima i normativima za sve nivoe obrazovanja, niti je postojao jasan opis poslova edukator-rehabilitatora, psihologa i logopeda koji su važan dio podrške inkluzivnom odgoju i obrazovanju.

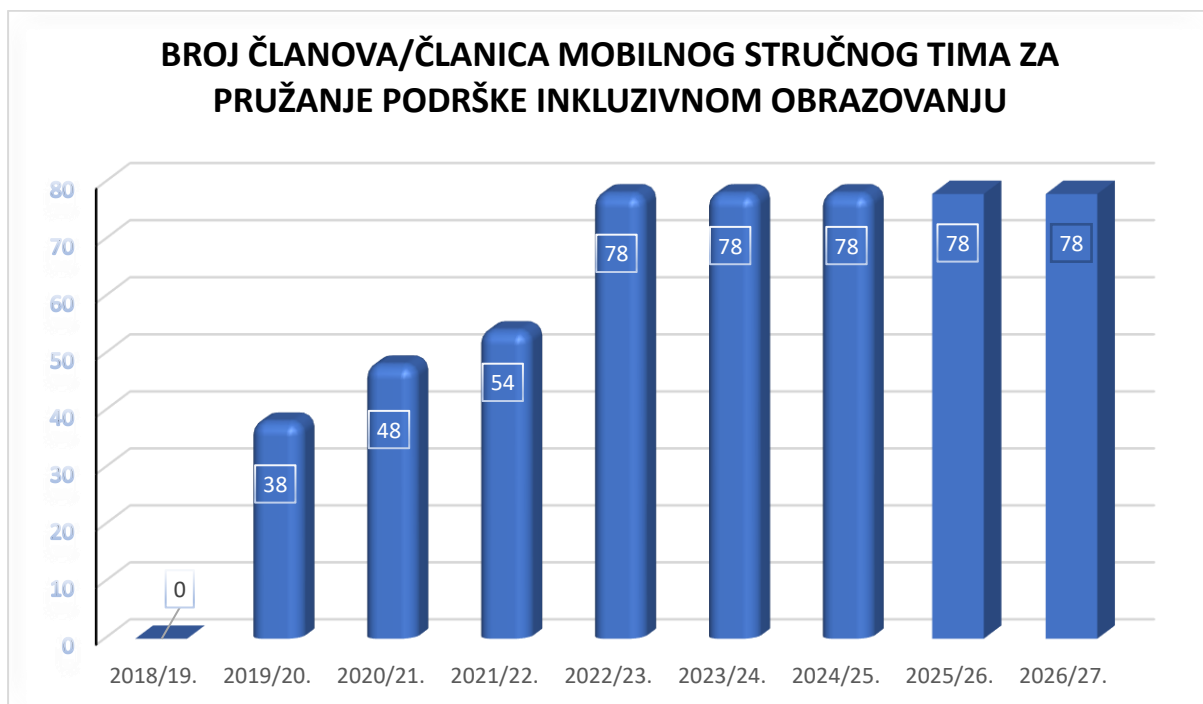
U proteklom periodu provedene su mjere koje su značajno unaprijedile kapacitete škola da pruže podršku učenicima s teškoćama, ali i da razvijaju inkluzivnu školsku klimu. Te mjere obuhvataju angažman asistenata u odjeljenju/grupi, uspostavu i razvoj mobilnih stručnih timova za podršku inkluzivnom obrazovanju, jačanje stručnih službi u školama, razvoj sistema rane intervencije i podršku porodicama, kao i unapređenje pedagoških standarda, normativa, pravilnika i protokola.

Stoga je Ministarstvo realiziralo sljedeće aktivnosti:

- ✓ U cilju profesionalizacije rada stručnog kadra koji se zapošljava za rad sa učenicima s teškoćama, zanimanje asistent u odjeljenju se prepoznaje i postaje dio pedagoških standard i normativa za sva tri nivoa obrazovanja.
- ✓ U cilju osiguravanja dodatne podrške i tretmana učenicima s teškoćama u redovnim odgojno-obrazovnim ustanovama, Ministarstvo je Pedagoškim standardima i normativima za osnovno i srednje obrazovanje propisalo profil stručnu spremu i opis poslova edukator-rehabilitatora, logopeda i psihologa za rad u Mobilnom stručnom timu za podršku inkluzivnom obrazovanju.
- ✓ Posebno ističemo značaj Uspostave sistema rane intervencije u Kantonu Sarajevo. Naime, na inicijativu Ministarstva za odgoj i obrazovanje, Vlada Kantona je usvojila hodogram uspostave sistema rane intervencije za djecu sa teškoćama i njihove porodice. S tim u vezi, u januaru 2024. godine, u sastavu JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo su otvorena dva Centra za rani rast i razvoj i to organizacija jedinica „Rosulje“ i „Saraj polje“. Također, uvažavajući holistički pristup podrške djeci s teškoćama i njihovim porodicama, u sklopu JU Porodično savjetovalište sistematizovan je odjel za pružanje psihosocijalne i informativne podrške porodicama djece sa teškoćama. Podršku za otvaranje dva Centra za rani rast i razvoj resornim ministarstvima Vlade Kantona Sarajevo je pružio UNICEF Bosne i Hercegovine i Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini.
- ✓ Kontinuirano se osigurava podrška asistenata u odjeljenju učenicima s teškoćama u predškolskim ustanovama i osnovnim i srednjim školama, te Vam radi preglednosti dostavljamo grafički prikaz za ovu aktivnost:

- ✓ Kontinuirano se osigurava podrška edukator- rehabilitatora, logopeda i psihologa koji su angažovani u Mobilnom stručnom timu za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, učenicima s teškoćama u predškolskim ustanovama i osnovnim i srednjim školama, te Vam radi preglednosti dostavljamo grafički prikaz za ovu aktivnost:

- ✓ U toku 2022. i 2024. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo po prvi put kapacitira stručne službe škola i dostavlja školama saglasnost za prijem 100 psihologa i 18 socijalnih radnika u cilju unapređenja inkluzivne kulture u školama i osiguranja pravovremene i stručne odgojno-obrazovne podrške.
- ✓ U januaru 2026. godine Ministarstvo je donijelo novi Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju;
- ✓ Osim postojećeg Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju i rehabilitaciji, od 2026. godine formiran je Mobilni stručni tim centara za podršku inkluzivnom obrazovanju. Članovi navedenog tima su angažovani u cilju pružanja stručne i savjetodavne podrške školama i podrške u radu s direktorima, pomoćnicima direktora, nastavnicima, stručnim saradnicima škola, Mobilnom stručnom timu i asistentima u nastavi.
- ✓ U periodu 2021 – 2024. godina realizirani su javni pozivi za sufinansiranje projekata nevladinih organizacija iz oblasti podrške djeci i porodicama učenika sa teškoćama.
- ✓ U decembru 2022. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje u saradnji sa Ministarstvom za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo je realiziralo stručnu Konferenciju pod nazivom Inkluzija je dječije pravo. Konferencija je trajala tri dana i na istoj je učestvovalo oko 800 učesnika (asistenti u odjeljenju, članovi/članice Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju kao i pedagozi, psiholozi, socijalni radnici svih osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo).
- ✓ U cilju unapređenja inkluzije i jednakih prava za sve učenike od 2022. godine učenici s teškoćama imaju mogućnost pohađanja osnovnih i srednjih muzičkih škola, te Ministarstvo osigurava podršku asistentata za učenike sa teškoćama koji pohađaju muzičke škole.
- ✓ U skladu s važećim propisima, prosvjetni radnici koji rade s učenicima s teškoćama u razvoju, ostvaruju pravo na uvećanje plaće po osnovu otežanih uslova rada.

- ✓ Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kontinuirano unapređuje uslove za odgoj i obrazovanje djece i učenika s teškoćama u razvoju koji pohađaju pet javnih ustanova – centara za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju. Za njihov redovan rad iz Budžeta Kantona Sarajevo na godišnjem nivou izdvaja se 21.805.353,00 KM.
- ✓ Istovremeno, radi osiguravanja kvalitetne podrške inkluzivnom odgoju i obrazovanju u redovnim predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, Ministarstvo je značajno ojačalo stručne kadrovske kapacitete. Trenutno je angažovano ukupno 610 stručnih saradnika i saradnika za podršku inkluziji, i to:
 - 107 psihologa,
 - 25 socijalnih radnika,
 - 26 logopeda,
 - 26 edukatora-rehabilitatora,
 - 26 psihologa u mobilnim stručnim timovima,
 - više od 400 asistenata u odjeljenju/grupi.

Za bruto plaće i pripadajuće dodatke na plaću navedenih zaposlenika na godišnjem nivou izdvaja se 29.782.801,00 KM.

Dakle, za finansiranje rada pet javnih ustanova – centara za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju, kao i za osiguravanje stručne podrške inkluzivnom odgoju i obrazovanju u redovnim odgojno-obrazovnim ustanovama, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na godišnjem nivou izdvaja ukupno **51.588.154,00 KM**. Ova ulaganja jasno potvrđuju opredijeljenost Ministarstva da sistemski razvija inkluzivno obrazovanje, unapređuje kvalitet podrške djeci i učenicima s teškoćama u razvoju te osigurava jednake mogućnosti za njihovo učešće u odgojno-obrazovnom procesu. Pored navedenog, zaposlenici koji neposredno rade s učenicima za koje je izrađen individualni prilagođeni program (IPP), odnosno drugi odgovarajući oblici individualizirane podrške u skladu s propisima, ostvaruju i pravo na odgovarajuće dodatke na plaću, zbog čega su ukupna izdvajanja za ovu oblast i veća od prethodno navedenog iznosa.